

Bruxelles, 21.12.2017.
SWD(2017) 479 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UTJECAJA

Priložen dokumentu

Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća

o transparentnim i predvidivim radnim uvjetima u Europskoj uniji

{COM(2017) 797 final} - {SWD(2017) 478 final}

Sažetak
Procjena učinka prijedloga Direktive o transparentnim i predvidivim radnim uvjetima u Europskoj uniji
A. Potreba za djelovanjem
Zašto? Koji se problem rješava?
<p>Problem je povezan s rizikom nedovoljne zaštite radnika, uključujući one koji rade na nove i nestandardne ugovore o radu, u kontekstu nužne prilagodljivosti tržišta rada. Nakon evaluacije u okviru programa REFIT¹ i javnog savjetovanja o Europskom stupu socijalnih prava² utvrđeno je sljedeće: 1. neki radnici ne prime pisanu izjavu; 2. informacije koje poslodavci daju mogu biti nedostatne i/ili se daju prekasno; 3. jačanjem sukladnosti mogla bi se poboljšati provedba; 4. povećani nedostatak predvidivosti; 5. nedovoljan pristup obveznom osposobljavanju; 6. različite razine zaštite u državama članicama uz manje transparentnosti na tržištu rada.</p>
Što se nastoji postići ovom inicijativom?
<p>Ukupni je cilj promicanje sigurnijeg i predvidivijeg zapošljavanja uz osiguranje prilagodljivosti tržišta rada. Inicijativom se nastoji poboljšati sljedeće: 1. informacije o radnim uvjetima; 2. radni uvjeti za sve radnike, posebno one koji rade na nestandardne ugovore o radu, uz istovremeno očuvanje prilagodljivosti tržišta rada; 3. usklađenost sa standardima radnih uvjeta; i 4. transparentnost tržišta rada uz izbjegavanje prekomjernog opterećenja poduzeća.</p>
Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?
<p>Budući da nastaju različiti radni odnosi, nužni su minimalni standardi za potporu jednakom postupanju prema radnicima, ravnopravnim tržišnim uvjetima u EU-u te pozitivnoj konvergenciji u zapošljavanju i socijalnim ishodima. S obzirom na kretanja na tržištu rada od 1991. Direktiva više nije u potpunosti primjerena. Izmjene Direktive nužne za otklanjanje tih nedostataka moguće su samo na razini EU-a.</p>

¹ Evaluacija u okviru programa REFIT Direktive 91/533/EEZ, SWD(2017) 205 final, 26.4.2017.; <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=706&langId=en&intPageId=202>

² SWD(2017)206 Izvješće o javnom savjetovanju uz dokument Uspostava Europskog stupa socijalnih prava.

B. Rješenja
<p>Koje su se zakonodavne i nezakonodavne opcije razmatrale? Postoji li najpoželjnija opcija? Zašto?</p> <p>Razmatrale su se sljedeće mjere: 1. šire područje primjene kako bi se obuhvatili svi radnici u EU-u; 2. pravo na potpunije i ažurirane informacije; 3. skraćivanje roka na prvi dan rada ili ranije; 4. nova minimalna prava za sve radnike; 5. ojačana provedba.</p> <p>Nova su prava sljedeća (mjera 4):</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravo na veću predvidivost za radnike čiji je radni raspored uglavnom varijabilan: i. pravo na unaprijed definirane referentne dane i sate ii. pravo na razumno obavješćivanje unaprijed, prije dodjele novog zadatka • pravo na paralelno zapošljavanje (zabrana klauzule o isključivosti) • pravo na zahtjev za drugim oblikom rada i primitak obrazloženog pisanog odgovora • pravo na ograničeno trajanje razdoblja probnog rada • pravo na besplatno osposobljavanje kao što je uvjetovano zakonodavstvom EU-a, nacionalnim zakonodavstvom ili kolektivnim ugovorima. <p>Najpoželjnija je opcija kombinacija svih navedenih mjera jer je to najprikladnije za postizanje političkih ciljeva.</p>
<p>Tko podržava koju opciju?</p> <p>Najpoželjnija opcija u najvećoj je mjeri usklađena s Europskim stupom socijalnih prava koji su objavili Vijeće, Europski parlament i Komisija.</p> <p>Najbliža je zahtjevima Parlamenta i organizacija radnika iznesenim tijekom postupka savjetovanja prema članku 154. UFEU-a³. Kako bi otklonila zabrinutost poslodavaca, Komisija je odbacila neke mogućnosti djelovanja predložene u prvoj fazi savjetovanja te nije podržala neke prijedloge organizacija radnika. Najpoželjnijom opcijom uravnotežena je osnovna zaštita radnika i prilagodljivost radi stvaranja radnih mjesta i inovacija na tržištu rada.</p>
C. Učinci opcije kojoj se daje prednost
<p>Koje su prednosti najpoželjnije opcije (ako postoji, inače prednosti glavnih opcija)?</p> <p>Očekuje se znatno poboljšanje životnih i radnih uvjeta. Područjem primjene Direktive obuhvatit će se najmanje dva do tri milijuna radnika koji rade na nestandardne ugovore o radu, dok će osam do 16 milijuna radnika započeti rad s jasnim informacijama o pravima i obvezama. Zahvaljujući predvidivijim uvjetima, za četiri do sedam milijuna radnika trebalo bi se poboljšati zdravlje i ravnoteža između poslovnog i privatnog života. Otprilike 14 milijuna radnika mogli bi zatražiti novi oblik rada. Ukidanje klauzule o isključivosti znači da bi oko 91 000 – 364 000 radnika na zahtjev moglo tražiti dodatni posao i zarađivati dodatnih 355 – 1 424 milijuna eura godišnje. Potvrdilo bi se pravo radnika na obvezno besplatno osposobljavanje, a olakšao bi im se i pristup pravnoj zaštiti. Poslodavci bi imali koristi od održivijeg tržišnog natjecanja, veće pravne sigurnosti te općeg poboljšanja transparentnosti tržišta rada. Bez klauzule o isključivosti radnici su dostupni za rad kod</p>

³ Komisija je primila na znanje poziv Parlamenta za uspostavu nove okvirne direktive o dostojanstvenim radnim uvjetima, no smatrala je da bi u ovoj fazi bilo razmjernije primijeniti prilagođeniji instrument, uzimajući u obzir postojeću pravnu osnovu, različita stajališta socijalnih partnera i obveze iz članka 153. stavka 2. UFEU-a.

drugih poslodavaca, a time se za njih može generirati oko 42 – 167 milijuna eura dodatnog godišnjeg prihoda. Nekvantificirane koristi za poslodavce obuhvaćaju veći uspjeh u zadržavanju zaposlenika i njihovu veću lojalnost, zdravije radne odnose, manje pritužbi i sudskih predmeta i bolje planiranje upotrebe resursa, a sve će to pridonijeti ukupnom povećanju produktivnosti.

Koliki su troškovi opcija kojima se daje prednost (uz one glavne)?

Nema znatnih troškova za radnike. Za poslodavce: očekuje se da će trošak izdavanja nove ili revidirane pisane izjave iznositi oko 18 – 153 eura za MSP-ove te 10 – 45 eura za veća poduzeća. Poduzeća bi također snosila jednokratne troškove povezane s upoznavanjem s novom Direktivom: prosječno 53 eura za MSP-ove i 39 eura za veća poduzeća. Očekuje se da će troškovi odgovora na zahtjev za novim oblikom radnog odnosa iznositi približno koliko i troškovi koji proizlaze iz izdavanja nove pisane izjave. Poslodavci očekuju neke umjerene neizravne troškove (pravni savjeti, revidirani sustavi za izradu rasporeda, vrijeme za upravljanje ljudskim resursima, informacije za osoblje itd.) Doći će do tek neznatnog gubitka fleksibilnosti (za mali udio poslodavaca koji se opsežno koriste najfleksibilnijim oblicima zapošljavanja). Ne očekuju se znatni zbirni učinci na plaće, iako bi pojedinci mogli steći kapacitet za veću zaradu smanjenjem podzaposlenosti te uvođenjem predvidivijih radnih uvjeta.

Kako će to utjecati na poduzeća, MSP-ove i mikropoduzeća?

MSP-ovi će vjerojatno imati nešto veće troškove po pisanoj izjavi te bi mogli snositi veće troškove upoznavanja s pravilima. Ukupni učinak mjera ovisit će o poslovnom modelu poduzeća, a ne o njegovoj veličini (primjerice u kojoj se mjeri ono oslanja na nestandardne ugovore o radu). Uporabom predložaka mogle bi se omogućiti uštede (30 – 40 % po izdanoj pisanoj izjavi), a posebno bi se MSP-ove moglo potaknuti na usklađenost. U pogledu zahtjeva za novim oblicima radnih odnosa, očekuje se da će se primjenom blažeg režima za MSP-ove smanjiti njihovi troškovi.

Hoće li biti bitnih učinaka na nacionalne proračune i uprave?

Umjereni troškovi za prilagodbu pravnih okvira država članica. Neki troškovi povezani s poboljšanom provedbom. Sveukupno se može očekivati smanjenje slučajeva neprijavljenog rada jer se predloženim mjerama pospješuju pregled i provedba. Mogu se očekivati dodatni porezni prihodi i uštede na doprinosima za socijalno osiguranje: porezni prihodi povezani sa zabranom klauzule o isključivosti: 46 – 185 milijuna eura godišnje; prebacivanje neprijavljenog rada u formalno gospodarstvo: porezni prihodi u visini 8 – 25 milijuna eura godišnje; smanjenje doprinosa za socijalno osiguranje u visini 4 – 24 milijuna eura godišnje.

Hoće li biti drugih bitnih učinaka?

Ujednačenijom primjenom i jasnijim informacijama o radnim uvjetima podržat će se mobilnost na nacionalnim tržištima rada i diljem EU-a. Može se očekivati smanjenje broja slučajeva neprijavljenog rada. Ujedno se može očekivati znatan doprinos temeljnim pravima, posebno u pogledu slobode odabira zanimanja i prava na rad, jednakosti muškaraca i žena te prava na djelotvoran pravni lijek i pristup pravdi.

D. Daljnje mjere

Kad će se ta politika preispitati?

Komisija će pratiti provedbu u državama članicama i revidirati Direktivu uz savjetovanje s državama članicama i socijalnim partnerima na razini EU-a, pri čemu će zajamčiti dovoljno dugo razdoblje za procjenu učinaka inicijative nakon njezine pune provedbe.